

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THANH TÚ

Nghiên cứu quy trình đánh giá theo tiêu chuẩn kiểm định
chất lượng giáo dục và các biện pháp Giáo dục nâng
cao năng lực tự đánh giá cho sinh viên Sư phạm

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

THÁI NGUYÊN - 2011

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THANH TÚ

Nghiên cứu quy trình đánh giá theo tiêu chuẩn kiểm định
chất lượng giáo dục và các biện pháp Giáo dục nâng
cao năng lực tự đánh giá cho sinh viên Sư phạm

Chuyên ngành: Giáo dục học

Mã số: 60 14 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

Người hướng dẫn khoa học: **PGS. TS. Phạm Hồng Quang**

THÁI NGUYÊN - 2011

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thiện luận văn: “*Nghiên cứu quy trình đánh giá theo tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục và các biện pháp giáo dục nâng cao năng lực tự đánh giá cho sinh viên sư phạm*”, trước hết tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với **PGS. TS. Phạm Hồng Quang**, người đã hướng dẫn tận tình, tạo điều kiện cho tôi nghiên cứu hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Trung tâm Khảo thí và Kiểm định chất lượng giáo dục – Đại học Thái Nguyên, các cán bộ quản lý, giảng viên và sinh viên Trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn tới Khoa Tâm lý – Giáo dục, Khoa Sau Đại học và các đơn vị trong trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn anh em, bạn bè đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thanh Tú

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Bộ GD&ĐT	Bộ Giáo dục và Đào tạo
GV	Giảng viên
ĐG	Đánh giá
ĐHSP – ĐHTN	Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên
Đoàn TNCS HCM	Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh
KĐCL	Kiểm định chất lượng
KĐCLGD	Kiểm định chất lượng giáo dục
NCKH	Nghiên cứu khoa học
PPDH	Phương pháp dạy học
QTDH	Quá trình dạy học
SV	Sinh viên
TĐG	Tự đánh giá
TTr-KT&ĐBCLGD	Thanh tra – Khảo thí và Đảm bảo chất lượng giáo dục

DANH MỤC SƠ ĐỒ - BẢNG BIỂU

1. Sơ đồ

Sơ đồ 1.1. Sơ đồ đánh giá trong giáo dục – đào tạo	17
Sơ đồ 2.1. Quy trình đánh giá SV theo tiêu chuẩn KĐCLGD	55
Sơ đồ 3.1. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	79

2. Biểu đồ

Biểu đồ 3.1. Đánh giá tính hiệu quả của các biện pháp được đề xuất	81
Biểu đồ 3.2. Đánh giá tính khả thi của các biện pháp được đề xuất	81

3. Bảng biểu

Bảng 1.1. Bộ tiêu chuẩn KĐCL chương trình đào tạo.	15
Bảng 2.1: Ý kiến SV về tiêu chí môi trường giáo dục	39
Bảng 2.2: Ý kiến SV về tiêu chí hoạt động rèn luyện của bản thân	41
Bảng 2.3: Ý kiến SV về tiêu chí hoạt động học tập của bản thân	43
Bảng 2.4: Đánh giá của giảng viên về môi trường giáo dục	45
Bảng 2.5: Đánh giá của giảng viên về tiêu chí hoạt động rèn luyện của SV	46
Bảng 2.6: Đánh giá của giảng viên về tiêu chí hoạt động học tập của SV	47
Bảng 3.1: Ý kiến nhận xét về tính hiệu quả và tính khả thi của các biện pháp giáo dục nâng cao năng lực tự đánh giá cho SV sư phạm.....	80

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	<i>Trang</i>
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	4
6. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Đóng góp mới của luận văn	5
9. Cấu trúc của luận văn.....	6
Chương 1: Cơ sở lý luận của vấn đề nghiên cứu	7
1.1. Sơ lược lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	7
1.2. Lý luận về Kiểm định chất lượng giáo dục	10
1.2.1. Chất lượng giáo dục	10
1.2.2. Kiểm định chất lượng giáo dục	11
1.2.3. Bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục.....	13
a, Tiêu chuẩn KĐCLGD	13
b. Bộ tiêu chuẩn KĐCLGD	14
1.3. Lý luận về đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD.....	16
1.3.1. Đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD.....	16
a, Khái niệm đánh giá trong giáo dục	16
b, Đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD	17
1.3.2. Ý nghĩa của việc đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD.....	18
1.3.3. Các yêu cầu của đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD	20

1.4. Lý luận về năng lực tự đánh giá của sinh viên	21
1.4.1. Khái niệm năng lực tự đánh giá	21
1.4.2. Cơ sở khoa học của năng lực tự đánh giá.....	23
a, Cơ sở Triết học	23
b, Cơ sở Tâm lí học	23
c, Cơ sở Giáo dục học	24
1.4.3. Mục đích của tự đánh giá	25
1.4.4. Ý nghĩa của tự đánh giá.....	26
1.4.5. Đặc trưng của tự đánh giá	28
1.4.6. Sự cần thiết phải giáo dục năng lực TĐG cho SV	29
1.4.7. Các yếu tố ảnh hưởng đến năng lực TĐG ở SV	30
a, Yếu tố chủ quan.....	30
b, Yếu tố khách quan.....	32
1.5. Mối quan hệ giữa đánh giá và tự đánh giá ở sinh viên.....	33
Kết luận chương 1	35
Chương 2: Quy trình đánh giá SV theo tiêu chuẩn KĐCLGD	36
2.1. Khái quát về Trường ĐHSP – ĐHTN	36
2.1.1. Đặc điểm môi trường giáo dục	36
2.2.2. Đặc điểm sinh viên	37
2.2. Đánh giá thực trạng sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD.....	38
2.2.1. Sinh viên tự đánh giá.....	38
2.2.2. Đánh giá của giảng viên	45
2.3. Quy trình đánh giá sinh viên theo tiêu chuẩn KĐCLGD	49
2.3.1. Nguyên tắc xây dựng quy trình	49
2.3.2. Quy trình ĐG SV theotiêu chuẩn KĐCLGD	49
Kết luận chương 2.....	57

Chương 3: Các biện pháp giáo dục nâng cao năng lực TĐG cho SV.....	58
3.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp	58
3.2. Các biện pháp giáo dục nâng cao năng lực TĐG cho SV	61
3.2.1. Biện pháp 1: Đổi mới nội dung (học phần) đánh giá trong chương trình đào tạo giáo viên.	61
3.2.2. Biện pháp 2: Tổ chức tập huấn nâng cao năng lực tự đánh giá cho sinh viên.....	64
3.2.3. Biện pháp 3: Tổ chức cho sinh viên tự đánh giá kết quả học tập của bản thân thông qua quá trình dạy học	67
3.2.4. Biện pháp 4: Tổ chức cho sinh viên tự đánh giá thông qua các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.....	70
3.2.5. Biện pháp 5: Xây dựng quy trình hình thành năng lực tự đánh giá cho sinh viên.....	76
3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	78
3.3. Tổ chức khảo nghiệm	79
Kết luận chương 3.....	82
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	83
1. Kết luận.....	83
2. Kiến nghị.....	84
2.1. Với Bộ GD&ĐT	84
2.2. Với Trường ĐHSP – ĐHTN.....	84
2.3. Với sinh viên	85

Danh mục tài liệu tham khảo

Phụ lục

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cùng với loài người, dân tộc Việt Nam đang sống trong những năm đầu tiên của thế kỷ mới, thế kỷ XXI, thế kỷ mà khoa học đã trở thành lực lượng sản xuất trực tiếp. Giờ đây, sự bùng nổ kiến thức, thông tin trong đà tiến lên như vũ bão của cách mạng khoa học và công nghệ không những đưa vai trò con người và nhân tố con người ở hàng đầu của lực lượng sản xuất xã hội, mà còn định hình ngày càng rõ hơn vai trò của nguồn lực trí tuệ, của con người trí tuệ. Tri thức và trí tuệ lúc này trở thành một quyền lực. Con người trở thành mục tiêu và động lực của sự phát triển.

Chuyển mình cùng thời đại, nước ta bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước với nhiều biến đổi sâu sắc và tầm vóc to lớn với nhịp độ phát triển ngày càng cao. Để thực hiện thành công sự nghiệp này trong bối cảnh hiện nay, đòi hỏi chúng ta “*cần khai thác và sử dụng nhiều nguồn nhân lực khác nhau, trong đó nguồn nhân lực con người là quý báu nhất, có vai trò quyết định*” [32]. Nguồn nhân lực này là nguồn nhân lực có trình độ học vấn rộng, có thể thực hiện được nhiều nhiệm vụ và chuyên môn hóa nhằm đảm bảo chất lượng công việc với hiệu quả cao. Đáp ứng yêu cầu này, người lao động được đào tạo phải là người năng động, sáng tạo, có kiến thức và kỹ năng mang tính chuyên nghiệp, sẵn sàng gánh vác trách nhiệm. Yêu cầu với họ lúc này không chỉ đơn thuần là kiến thức mà còn là năng lực giải quyết vấn đề. Cách giải quyết vấn đề linh hoạt, sáng tạo trước các tình huống khó khăn phức tạp của cuộc sống không phải là các phẩm chất sẵn có ở con người mà nó được hình thành và phát triển rõ rệt nhất khi con người theo học ở trình độ cao – trình độ đại học.

Tuổi trẻ có tri thức, khoa học kỹ thuật, có tinh thần yêu nước và thái độ lao động mới sẽ là người chủ tương lai của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện

đại hoá đất nước. Do đó chúng ta cần quan tâm đầu tư vào việc đào tạo cho đội ngũ đó ngay từ khi họ còn học trong các trường đại học. Sinh viên là những trí thức tương lai của đất nước. Họ phải được đào tạo giỏi về chuyên môn, khoa học kỹ thuật, khoa học xã hội và nhân văn.

Để có được một đội ngũ cán bộ, trí thức vừa “hồng” vừa “chuyên” như vậy thì ngay trong trường đại học, trong các trường cao đẳng và dạy nghề, vấn đề đánh giá và tự đánh giá của người học rất quan trọng, giúp họ nhận thức rõ ràng về năng lực, phẩm chất của bản thân, tạo ra động lực mạnh mẽ khích lệ sự vươn lên trong học tập, rèn luyện, phát huy những ưu điểm và khắc phục những hạn chế còn tồn tại, thúc đẩy sự tìm tòi sáng tạo không ngừng của sinh viên, đáp ứng các yêu cầu ngày càng cao của xã hội, của thời đại. Tuy vậy, việc đánh giá đó cần phải dựa theo tiêu chuẩn với những tiêu chí như thế nào? việc đánh giá đó cần được tiến hành theo quy trình như thế nào? sử dụng những biện pháp nào để phát huy năng lực tự đánh giá ở sinh viên là điều cực kỳ quan trọng. Bởi lẽ *“Mỗi trường cần có các quy trình rõ ràng để đảm bảo việc đánh giá sinh viên. Sinh viên cần được đánh giá theo những tiêu chí, quy định và quy trình đã công bố và được áp dụng một cách nhất quán”* [2, tr 233].

Quan điểm cho rằng các trường đào tạo giáo viên phải là những cơ sở đào tạo có chất lượng và có thể giúp cho học viên trở thành những con người có năng lực, biết ứng dụng kiến thức, biết tư duy và giải quyết vấn đề càng ngày càng được nhiều nhà giáo dục quan tâm. Điều này đòi hỏi các cơ sở đào tạo giáo viên phải có được các “sản phẩm” đầu ra là người tốt nghiệp không những có kiến thức và kỹ năng cơ bản mà còn phải có kiến thức và kỹ năng cần thiết của những công dân có trách nhiệm và có thể đóng góp được nhiều cho sự phát triển của đất nước nói chung và giáo dục nói riêng.

Thái Nguyên là tỉnh có nhiều trường đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp đứng sau thủ đô Hà Nội. Đại học Thái Nguyên, nhất là trường ĐHSP có sứ